

Notes i ressenyes bibliogràfiques

Diversos autors

Arxivística

Laura Corrales Burjalés, «El Fons Fotogràfic de Josep Conangla i Fontanilles», *Butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya*, (Sant Cugat del Vallès), 40, (2105), p. 30-32.

Josep Conangla i Fontanilles (Montblanc, 1875 - L'Havana, 1965), periodista, activista cultural i polític, fundador del Centre Català de l'Havana, membre de diverses institucions culturals, al llarg de la seva vida aplegà un interessant arxiu documental, que entre els anys 1999 i 2013 diversos familiars donaren a l'ANC. L'article descriu el fons d'imatges relacionat amb aspectes de la seva figura, l'activitat familiar i personal, professional, política, associativa i la projecció pública. En xifres són 339 fotografies, 36 impressions, 2 dibuixos i una diapositiva.

R. R.

-Jaume Massó Carballido, «El patrimoni cultural català cap al final de la Guerra Civil (1938-1939)», *Jornades d'economia: Crisi econòmica i societat. L'impacte en el nostre territori*, Reus, 2014, p. 51-95.

Article que recull el desplegament legislatiu de la Generalitat de Catalunya en matèria de patrimoni cultural: arqueologia, arxius, biblioteques i museus, la seva destrucció a Reus a causa de la revolta i els bombardeigs i els trasllats dels arxius i les peces artístiques als magatzems d'Agullana, Bescanó, Olot, Viladrau, Barcelona, Vilaplana i Poblet. A la bibliografia s'esmenten diversos treballs referents a la Conca de Barberà, publicats a les revistes *Aplec de Treballs* i *Recull*.

G. P.

Història antiga

-Josep-Francesc Roig Pérez, *El tram de via romana De Italia in Hispanias/ Ab Asturica Terracone Entre Tarraco i Ilerda. Noves aportacions per al seu coneixement i aportació del traçat*, Tarragona, 2005.

Previ un repàs al medi físic i síntesi de les notícies publicades sobre el camí ral de Tarragona a Montblanc, especialment sobre riuades,

ponts sobre el Francolí, drets de pontatge i arranament de la via, l'autor fa ús de la cartografia i toponímia per a reconstruir l'itinerari d'aquest vial que unia la costa amb l'interior. Es descriuen les diverses tipologies de les vies romanes, els mil·liaris, els constructors, els mitjans de transport, els establiments de restauració i allotjament (tavernes i hostals), etc. La via de Tarraco a Ilerda sabem que passava per l'estret de la Riba, a la Conca de Barberà per Vilaverd (mansió *Septimum Decimum*) i l'Espluga de Francolí (pel costat de la Cova de la Font Major). Entre les vies secundàries s'esmenten els camins entre Vilallonga del Camp i Alcover vers les Muntanyes de Prades. L'obra compta amb nombrosos mapes i una completa i acurada bibliografia, rebé merescudament el Premi d'Investigació Arqueològica Pons d'Icart de 2004.

G. P.

Història medieval

-Pere Verdés Pijoan, «El cultiu i el comerç del safrà a Catalunya durant l'Edat Mitja», *Plecs d'Història local*, (Barcelona), 158 (2015), p. 5-7.

En aquesta nota l'autor relaciona les llicències atorgades per la Diputació del General entre 1441-1461 per vendre safrà a fi de controlar la qualitat del producte. A la Conca de Barberà les viles que tenien mercat de safrà eren tres: Montblanc, Santa Coloma de Queralt i Sarraí, i a les Muntanyes de Prades només la seva capital.

G. P.

Història moderna

-Josep M. Grau Pujol-Manel Güell Junkert». «Refugiats civils del Camp de Tarragona a Barcelona els dos primers anys de la Guerra de Separació (1640-1641)», *Pedralbes*, (Barcelona), 34, (2014), p. 135-177.

En base al buidatge dels llibres d'ingressos de malalts de l'hospital de la Santa Creu de Barcelona es compten i analitzen els refugiats originaris de les vegueries de Montblanc i Tarragona a la ciutat comtal entre l'octubre de 1640 i el desembre de 1641, durant la Guerra dels Segadors. De la Conca de Barberà n'apareixen vint: sis de Montblanc, cinc de Santa Coloma de Queralt, tres de Barberà de la Conca, altres tres de l'Espluga de Francolí i, finalment, amb un sol representant, Conesa, Lilla i Rocafort de Q. En l'apèndix s'adjunten els noms i cognoms, edat, filiació, ofici, estat civil i data d'entrada.

R.

«Mobilitat de la població civil de les Terres de Ponent a la ciutat de Barcelona després del setge de Lleida de 1708», *Recerques i testimonis. IX Trobada d'Estudiosos de les Garrigues*, Fullea, 2014, p. 77-114.

En aquest estudi dels refugiats a Barcelona l'any 1708 realitzat a través dels llibres d'entrades de malalts de l'Hospital de la Santa Creu, s'hi esmenten els de la Conca de Barberà i les Muntanyes de Prades, de la primera comarca apareixen un pobre de Blancafort, sis de Montblanc, un d'Ollers, sis de Santa Coloma de Queralt, dos de Vimbodí i del massís pradenc, un de Mont-ral i dos de Prades (apèndix documental, p. 107-108).

R.

«Notes sobre la resistència austriacista a les Muntanyes de Prades al final de la Guerra de Successió (1714)», *Butlletí del Centre d'Estudis Alcoverencs*, (Alcover), 120, (2013), p. 41-53.

Estudi de dotze cartes conservades en els arxius municipals de Reus i la Selva del Camp datades el mes de febrer de 1714, totes en relació amb l'activitat guerrillera dels miquelets a Alcover, l'Albiol, la Febró, la Riba, Vilaplana, l'Aleixar, Cornudella del Montsant i Ulldemolins.

R.

-Josep M. Grau Pujol-Francesc Valls Junyent, «Entorn a la geografia de l'aiguardent a la Catalunya del segle XVIII. Els Sunyer de Reus i els seus agents a la Conca de Barberà», *Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Barcelona, 2015, p. 83-122.

En aquesta anàlisi de la comptabilitat de la companyia reusenca dels Sunyer dels anys 1774-1777, es comenta que dels 288 proveïdors d'aiguardent, un 29,1% són de la Conca de Barberà, si ens aturem a les xifres econòmiques, el percentatge del valor de les compres efectuades en aquesta comarca és del 21,3%, darrera sols del Baix i Alt Camp. Les principals poblacions conques de comerç són: Montblanc, l'Espluga de Francolí i Sarra, per aquest ordre. En els annexs s'hi relacionen els noms, les carrègues i el valor en lliures.

M. G.

Història contemporània

-Montserrat i Núria Arbós Gabarró, «Actes violents a la Tercera Guerra Carlina a Fullea», *Recerques i testimonis. IX Trobada d'Estudiosos de les Garrigues*, Fullea, 2014, p. 365-372.

Entre les defuncions entre 1873-1876 a Fullea, s'esmenta la de Vicenç Fonts Rossell, voluntari carlí de l'Espluga de Francolí, a l'edat de 40 anys, ocorreguda el 26 de maig de 1874.

G. P.

-Josep M. Carreras Vives-Josep M. Grau i Pujol, «L'escultor Marcel·lí Giné Folch de Marçà, en l'epistolari de Joan Reig Molas i Francesc Sifre (1967)», *Lo Violí*, (Falset), 19, (2015), p. 20-24.

Presentació i transcripció de la correspondència que a final dels anys seixanta l'arquitecte barceloní Joan Reig envià al seu amic Francesc Sifre Pérez, resident a Montblanc. A banda dels comentaris sobre la situació político-cultural del moment, hi ha referències a la construcció d'un estudi-taller al Priorat per l'artista Marcel·lí Giné. Aquest article és la síntesi d'un altre que els mateixos autors varen publicar a la revista electrònica montblanquina *Podall* número 3, de l'any 2014 (p. 189-209).

M. G.

-Jordi Creus Verni, *L'impacte demogràfic, social i etnològic de la immigració a Tàrraga (1874-1930)*, Tàrraga, 2013.

En aquest buidatge de padrons d'habitants de la capital de l'Urgell s'esmenten alguns conquencs que escolliren la ciutat com a lloc de residència, en el de 1875 trobem a un boter de Conesa, en el de 1889-1898 a un estorer colomí, a tres montblanquins (un fuster, un fondista i un transportista), però el que destaca és un sarraïenc, Rosend Vinader Potau (Sarreal, 1859-Tàrraga, 1917), casat amb Maria Ferran Ventura, de Pira, emigrat el 1898, es dedicarà al comerç de vins i licors, fabricarà la marca d'anís *El gallo decapitado*, per a promocionar la seva venda, el 1914 editarà una col·lecció de cromos. En el registre de 1910 apareix la montblanquina Coloma Civit Foguet, propietària d'un molí d'oli, arribada el 1876. El padró de 1919-1920 és el que es transcriu en la seva totalitat, dels 1.138 nouvinguts, un 6,2 % eren conquencs (setanta individus), xifra superior al provinents de les comarques de les Garrigues o el Segrià. De la Conca vitícola apareixen les següents persones:

-Blancafort: Dolors Mora Borràs (n. 1850), casada amb un jornal·ler.
 -Montblanc: Rosalia Abelló Pedrol (n. 1866), casada amb un comerciant; Lluís Aragonès Abellà, procurador (n. 1867), casat amb Teresa Boada Porta (n. 1873), a la vila ducal tenen tres fills entre 1896-1910; Ramona Foraster Aldomà (n. 1883), casada amb un farmacèutic d'Arbeca (Josep Argilés Novés); Ramon Castells Sabater (n. 1860), fondista; Maria Domingo Margaret (n. 1853), casada amb un comerciant; Lluïcia Foraster Borràs (n. 1860), vídua propietària; Domènec Gros del Rio, xofer (n. 1888), casat amb Anna Panadès Carreres; Magdalena Palau (n. 1894); Manuel Palau Pedrol (n. 1875), transportista; vídua propietària.

-Rocafort de Queralt: Joan Barrot Güell (n. 1884), carreter, casat amb una convilatana (Encarnació Contijoc, n. 1888); Cèsar Cabal (n. 1854), propietari, casat amb una montblanquina (Rosa Castells Sabater); Josep

Capdevila Tomàs, pagès (n. 1884); Josep Foix Ferrer, pagès, casat amb una dona de Sant Martí de Provençals; Josepa Mateu Andreu (n. 1878), casada amb un propietari de Castellnou.

-Solivella: Ramon Carrera Miró, pagès (n. 1876); Rosa Traver Iglésies (n. 1887), casada amb un comerciant de Castelldefels).

-Vallverd: Filomena Corbella Rubió (n. 1892), casada amb un traginer; Maria Miranda (n. 1892), casada amb un paleta.

-Vilaverd: Maria Cartanyà (n. 1892), casada amb un fonedor de Reus.

-Vimbodí: Lucia Zalabardo (n. 1873).

I de la Baixa Segarra:

-Aguiló: Florenci Ferrer Mestres (n. 1896), pagès i un germà seu de nom Josep (n. 1905).

-Passanant: Antoni Brisansó Cardona, pagès (n. 1866); Magí Briansó Ferran (n. 1857), pagès; Francesca Ferran Segarra (n. 1897), casada amb un pintor.

-La Pobla de Ferran: Hermenegilda Metons Ubac, revenedora (1892).

-Sant Magí de la Brufaganya: Teresa Torres Segura (n. 1862), casada amb un empleat.

-Santa Coloma de Queralt: Maria Calaf (n. 1878), casada amb un paleta; Jeroni Calçada, espardenyer (n. 1884); Narcisa Esplugues Soler (n. 1878), casada amb un propietari; Anna Ferrer, casada amb un jornalier; Ramon Ferrer Riba (n.1858), pagès; Francesca Gener Bosc (n. 1850), estorera, casada amb un vallenc del mateix ofici; Trinitat Miralles Vidal (n. 1885), casada amb un comerciant; Teresa Miquel Esplugues (n. 1857); Genoveva Perelló Lleopard (n. 1890), casada amb un acordionista de Talavera (Josep Albareda).

-Savallà del Comtat: Francesc Bergadà Quatreccases, pagès (n. 1864).

-Vallfogona de Riucorb: Josep Ramon Castelló (n. 1876), pagès; Cecília Jordana, minyona; Maria Llobet Segura (n. 1860), vídua amb una filla mestra nascuda a Guimerà; Maria Llobet (n. 1890), casada amb un sabater; Pau Llobet Martínez, pagès (n. 1866); Francesc Mercè Rull, propietari (n. 1870); Anna Roig Duc (n. 1868); Teresa Santacana Corbella (n. 1862), casada amb un vigilant; Àngela Torres (n. 1902), minyona d'un comerciant de Barcelona.

G. P.

-Xavier Garcia Pujadas, *Catalunya es revolta*, Barcelona, 2003.

En aquest llibre, dedicat a analitzar els conflictes medioambientals de les darreres dècades, hi ha un capítol centrat a la Conca de Barberà, concretament sobre la mobilització contra el Pla de Residus Industrials i el projecte del Parc de les Aus a Prenafeta. Altres referències al nostre territori són la portada d'aigües del riu Ebre, el pas del TGV, els parcs eòlics, la construcció de xarxes elèctriques i la fallida operació immobiliària a la Mussara (1998). En les conclusions l'autor exposa

la concentració demogràfica a les ciutats i la costa, el despoblament de la muntanya i un model de creixement econòmic injust i injustificable, com a factors que han perjudicat l'equilibri de Catalunya.

G. P.

Josep M. Grau i Pujol, L'aprenentatge d'oficis a les ciutats de Reus i Tarragona en la transició del gremialisme a la societat liberal, a través dels padrons d'habitants (1820-1826)», *Estudis de Constantí*, (Constantí), 31, (2015), p. 107-120.

En l'estudi es comparen els joves de les dues ciutats del Camp de Tarragona que es col·loquen d'aprenents en el taller d'un mestre per a formar-se professionalment, a la ciutat de Tarragona el 1826 trobem dos d'originaris de la Conca de Barberà: un de l'Espluga de Francolí (Francesc Arbós, a casa d'un serraller de Valls) i un de Solivella (Joan Torres, a casa de la fornera, vídua d'Espinac), a les Muntanyes de Prades hi ha una xifra similar: un de Prades (Isidre Cendrós, a casa d'un sabater de Tarragona) i un de la Riba (Ferran Amill, a casa d'un sastre d'Amposta). Com a mestre conquenc, en una ocasió apareix Magí Tomàs, mestre de cases de Sarraí, habitant a Tarragona i amb dos fills nascuts a Barcelona.

M. G.

«Emigració de Constantí a la ciutat de Tarragona a la segona meitat del segle XIX», *Estudis de Constantí*, (Constantí), 31, (2015), p. 121-169.

Estudi sobre el moviment migratori de la vila de Constantí vers la capital provincial apareixen diversos conquencs, així en el padró de 1844 hi ha una constantinenca (Maria Cendra) que es casa amb un pagès de Blancafort (Isidre Rigual) i una altra (Maria Peris) amb un peó de Solivella (Joan Torres) i en el gènere contrari un pagès-traginer de Constantí (Domènec Ribalt) escollirà per muller a una dona de Rojals (Magdalena Pàmies), un confiter (Pau Aimat) es mullerà amb una montblanquina (Àngela Masalles) i un ferrer (Joan Roig) també s'esposarà a Montblanc (Rosa). Més endavant el 1875 localitzem a altres matrimonis mixtos: un pagès (Rafael Duc) que s'emparella amb una dona de Sarraí, una constantinenca (Francesca Torredadell Grau) amb un serrador de Conesa (Ramon Almenara Rius). Finalment s'esmenta a la minyona Tecla Franqués Espanyol, que serveix a la casa d'un militar de la capital de la Conca (Joan Sants Bertran).

M. G.

«Nota sobre les migracions temporals en la guerra i postguerra dels Matiners a Alcover (1847-1851)», *Butlletí del Centre d'Estudis Alcoverencs*, (Alcover), 120, (2013), p. 20-26.

Treball realitzat en base els controls dels passis de radi conservats a l'Arxiu Municipal de la Selva del Camp. S'esmenten els originaris

de les Muntanyes de Prades, la majoria pagesos, a més dels nats a la Conca de Barberà que el 1847 hi transiten dos cirurgians (un de Sarral i un de Vilaverd), un apotecari (de Sarral) i dos pagesos (un de Solivella i un de Vimbodí). La data d'aparició real d'aquest número és l'any 2016.

«Emigració de Riudoms a la capital de Corregiment entre la Guerra del Francès i el Trienni Liberal», *Lo Floc*, (Riudoms), 215, (2016), p. 10-14.

En aquesta nota que compara el flux migratori de riudomencs a Tarragona a través dels padrons d'habitants de 1823-1826, hi apareix Josepa de Borràs i Pallejà, casada amb el notari tarragoní Francesc d'Albinyana, el qual durant l'ocupació de les tropes de Napoleó, cercà refugi a Montblanc.

M. G.

-Antonio Guerrero Uriarte, «El libro de óbitos del hospital de sangre carlista de la Valldora (Solsonès)», *Gimbernat*, (Barcelona), 15, (1991), p. 155-164.

Entre els militars carlins morts l'any 1839 hi figura Josep Escoter Ferrer, finat el divuit de març, a causa d'una greu ferida de guerra. Era fill de Josep i Raimunda, estava casat amb Maria París, de Montblanc i ostentava el grau de tinent graduat de la setena companyia del 9è Batalló del Reial Exèrcit de Catalunya (bàndol carlí).

G. P.

Història de l'art

DD. AA. *Enciclopèdia del Romànic de Catalunya. Tarragona*. Fundación Santa María la Real del Patrimonio Histórico. Aguilar de Campoo, 2015. p. 647.

Magna obra enciclopèdica dedicada al romànic de tot l'Estat. El volum que comentem està dedicat a l'art romànic de les terres tarragonines, es troba estructurat en dos blocs: estudis i catàleg artístic-monumental de cada comarca, a la Conca de Barberà, es ressenyen mitjançant una fitxa catalogràfica descriptiva, amb fotografies, detalls i planimetries els vestigis romànics conservats a nivell arquitectònic, escultòric, i d'arts sumptuàries, en el nostre cas les poblacions que en conserven són: Barberà de la Conca, Conesa, Forès, Llorac, Montblanc, Passanant i Belltall, Les Piles de Gaià, Pontils, Santa Coloma de Queralt, Sarral, Senan, Vallclara, Vallfogona de Riucorb, Vilaverd i Vimbodí.

R. R.

- Rosa M. Creixell Cabeza, *El arte de la pintura y el dibujo. Visiones 1400-1800. Catàleg Exposició*, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2015.

La Fundació Mascort, creada per l'empordanès Ramon Mascort, advocat, empresari i col·leccionista d'art, ha anat aplegant una important i variada col·lecció artística: pintura, escultura, ceràmica, dibuix,

mobiliari, gravats, etc. El 2015 realitzà una exposició amb una selecció dels fons pictòrics, edició d'un acurat catàleg, entre aquestes obres, es publicita per primera vegada una de la Conca de Barberà, concretament el retaule dels Sants Metges Cosme i Damià, que pertanyé al Monestir de la Serra de Montblanc, atribuït al pintor montblanquí Acaci Hortonedà, datat en la segona meitat del segle XVII, sent encara deutor dels models cinc-centistes, en la fitxa catalogràfica de l'obra, consta que va ingressar a la col·lecció l'any 1963, en un estat deficient de conservació, essent posteriorment restaurat (p. 72-77).

R. R.

-Francisco-Xavier Lozano Vilardell, «Rèplica de la magolla de la creu de terme de Tàrraga de l'escultor Pere Joan. Escultura i noves tecnologies. Descripció del procediment tècnic», *Urtx*, (Tàrraga), 29, (2015), p. 140-153.

Descripció i anàlisi del procés tècnic, mitjançant el qual s'ha realitzat una rèplica idèntica de la magolla de la Creu de Terme de Tàrraga, per substituir la deteriorada de la plaça de Santa Maria de Montblanc i evitar la completa degradació. Es descriuen les noves eines per realitzar-ho, substituint els antics mètodes tradicionals, l'escaneig tridimensional amb escàner de llum blanca, emprant un robot mecanitzat de set eixos, el material amb que s'ha fet (pedra de la Floresta), els diversos passos que s'han seguit.

R. R.

-Francesc Marco Palau, «Un quadre de Palau Farré per al Monestir de Vallbona de les Monges: L'artista i la ruta del Cister», *Urtx*, (Tàrraga), 29, (2015), p. 57-65.

Donació per part del pintor montblanquí Maties Palau Farré el 1982 d'una de les seves pintures, per a la contribució en la restauració del Monestir de Santa Maria. El quadre en qüestió que fou sortejat, representa un bust de dona amb barret de palla ornat amb flors. A banda també trobem en el mateix article la descripció de la figura del pintor, la seva obra de temàtica religiosa i el seu activisme social.

R. R.

Llengua i literatura

-Josep M. Bausset, «Els plebans de Montblanc, Oliva i Ontinyent», *Saó*, (València), 407, (2015), p. 7.

Repàs de les poblacions que al País Valencià i resta d'Europa usen el nom de plebà per referir-se al seu rector i comentari de la seva etimologia.

G. P.

M. Giné Janer: «Josep M. Poblet: sobre l'adaptació d'El malalt imaginari, de Molière i altres vodevils provinents del francès», *Quaderns: revista de traducció*, (Bellaterra), 22, (2015), p. 43-54.

Josép M. Poblet va traduir Molière el 1964, amb el títol: *El senyor Ribot està malalt*, adaptació de *Le Malade imaginaire*. Poblet situa l'acció a la Barcelona del 1888, durant l'Exposició Universal (s'evoquen el teatre Romea, els «caliquenyos»... i els espectadors poden, amb aquesta manera de fer, sentir molt propera la comèdia) i li dóna forma de vodevil, de manera que escurça totes les intervencions llargues dels personatges en l'obra original de Molière, Poblet agafa el to bufó, però no hi trobem «*in extenso*» el gran problema de reflexió moral i d'ensenyament conseqüent que comporta l'original. Després d'aquesta adaptació, Poblet va adaptar –de Verneuil– «*Em caso amb l'altre*» (1965), més tard «*Una amigueta a mitges*» (1967), «*Un matrimoni massa original*», «*En què quedem Lili?*» i «*Ell, ella i els altres*». De Paul Gavault, prolífic dramaturg, director de l'Odéon (1914-1921). Poblet va adaptar (en una versió lliure, segons consta al manuscrit) «*Ja hi som tots*», títol que correspon a la peça «*Moins cinq*». Un altre vodevil titulat «*Un marit que porta cua*» és adaptació, per part de Poblet, d'una altra peça francesa, signada també per Paul Gavault i per André Mouëzy-Éon: «*Monsieur Zéro*». L'estudi d'aquests textos, permet afirmar que Poblet va intentar aconseguir representar a Barcelona, en aquells durs anys de la postguerra, teatre en català, malgrat totes les dificultats i misèries del període. En el vodevil francès, que ja havia triomfat a Barcelona en el primer terç del segle XX, hi veuria l'ham per assegurar la viabilitat econòmica de triomfar, ni que fos mínimament, fent teatre en català. D'altra banda, Poblet va adaptar el vodevil francès en el que aquest té de temàtica sentimental i carnal. El camp d'acció és sempre privat i domèstic i gravita al voltant del trio fonamental: el marit, l'esposa i l'amant o l'amistança... amor, matrimoni i adulteri, amb al·lusions divertides i picants, però sense transgredir els tabús, de manera que són peces eficaces (de manera explícita) per a poder escapar a la censura. Poblet no podia pas triar el que traduïa i s'havia de cenyir també als gustos del públic del moment, un públic burgès, que se sent identificat amb aquest tipus de teatre, amb els seus petits problemes i les seves confortables il·lusions en matèria de sentiments, és a dir, un públic que troba, en les obres que va a veure, una compenetració tranquil·litzadora... Resta, tanmateix, la vivesa del llenguatge emprat per Poblet (eficàcia de l'home de teatre): la riquesa de la seva llengua popular (en un moment en què no hi havia model de llengua), la frescor i enginy del seu estil (pels canvis de títols i de noms dels personatges, per l'escurçament

de paràgrafs llargs, d'acotacions...), a favor d'un diàleg més àgil, més eficaç, més natural que en els originals francesos.

R.

- Pau-Joan Hernàndez de Fuenmayor, «Poblet adapta Simenon. Una tria ètica», *Quaderns: revista de traducció*, (Bellaterra), 22, (2015), p. 69-73. L'article va ser presentat com a comunicació el juny de 2014, a les Sisenes Jornades sobre Traducció i Literatura de la UAB, «Traduir teatre a la postguerra: Josep Maria Poblet i Bonaventura Vallespinosa». El treball se centra en l'adaptació teatral per part de Poblet de *La nuit au carrefour*, una de les nombroses novel·les de Georges Simenon protagonitzades pel comissari Jules Maigret. Teatralment, l'interès de l'adaptació rau principalment en les hàbils solucions escèniques del montblanquí per fer possible la representació d'una història aparentment difícil de dur a l'escenari, per tant com l'acció transcorre simultàniament en tres cases diferents, situades en una cruïlla de carreteres. Però la tesi que defensa l'article té poc a veure amb el teatre i més amb el compromís ètic i social: a l'hora d'adaptar una obra policíaca, Poblet opta per aquell que, d'entre tots els detectius de la ficció, és més clarament un funcionari de policia de cap a peus, i no, posem per cas, un detectiu diletant com el pare Brown, o un individualista antisocial com Sherlock Holmes. En un ambient de dictadura, de postguerra, en el qual necessàriament el policia encarna tot allò que repugna qualsevol persona decent, Josep M. Poblet, que a més d'intel·lectual, era polític i home de lleis, pren l'opció moralment gens gratuïta de presentar al públic un comissari de policia com Maigret, íntegre, empàtic i compassiu, és a dir, un agent que recordarà al públic que existeixen societats i països en què el policia no persegueix el ciutadà, sinó que el serveix. En uns moments com aquells, aquesta tria era profundament ètica i fins i tot subversiva.

R.

-Teresa Julio, «Comèdies d'exili: Eduard Borràs i Maruxa Vilalta, traduïts per Josep M. Poblet», *Quaderns: revista de traducció*, (Bellaterra), 22, (2015), p. 55-68.

El 1966 Josep M. Poblet Guarro tradueix del castellà al català *Amorina*, comèdia escrita pel barceloní Eduard Borràs a Buenos Aires. A la dècada dels 70, repeteix aquesta mateixa experiència amb *Cuestión de narices* i *Nada como el piso 16*, de la catalano-mexicana Maruxa Vilalta. El motiu no és altre que el de traslladar a la nostra llengua un teatre fet per catalans que per raons polítiques es van veure abocats a l'exili. D'aquesta manera recupera una part de la tradició teatral catalana que la guerra civil va estroncar.

Els textos consultats ens han desvetllat un Poblet traductor que traspua un veritable home de teatre, dualitat que es reflecteix a l'hora de treballar el text dramàtic i que es trasllueix en el respecte absolut pels diàlegs, traslladats gairebé de manera literal per tal de deixar sentir la veu de l'autor de la manera més fidel possible i en una llibertat que ve condicionada per la mirada en la representació.

Aquestes obres tenen un denominador comú que sintetitza tres conceptes claus en la vida de Poblet: teatre, patriotisme i exili. Teatre, pel gènere en què s'inscriuen, un gènere que despertà des de la infantesa la passió del montblanquí. Patriotisme, perquè la intenció de Poblet en traslladar-les al català, no és cap altra que la d'oferir-les en la nostra llengua i fer-les nostres, no es pot esgrimir aquí cap argument de comprensibilitat idiomàtica. I exili, ja que els autors i el mateix traductor van ser víctimes de la diàspora que es va veure abocada tota una generació de republicans catalanistes que tingueren la desgràcia de militar en el bàndol dels vençuts.

R.

-Jaume Ferrer Puig, "Josep Maria Poblet, comediògraf i traductor de teatre", Quaderns. Revista de Traducció, (Bellaterra), 22, (2015), p. 11- 24.

Article on s'exposa la tasca del dramaturg Josep M. Poblet com a autor de nombroses comèdies pròpies i adaptacions d'altres, preferentment franceses.

Emmarcat en el context del franquisme, a la seva tornada a Catalunya, Poblet destacà com a comediògraf durant el període de 1950-1975, especialitzant-se en la comèdia lleugera, sobretot el vodevil francès i el teatre de bulevard. En poc més de vint anys, escrigué i adaptà al català una cinquantena de peces teatrals, la majoria de les quals foren representades en els teatres de Barcelona, per companyies tant amateurs, com professionals. El treball repassa les comèdies més destacades de l'escriptor, així com la visió que els crítics de teatre de l'època en donaren. Però sobretot erigeix al montblanquí com un entusiasta de la llengua catalana, que en temps de prohibició féu arribar i mantenir a través de les seves obres dramàtiques.

A.R.

-Lluís M. Moncunill Cirac, «Producció literària en català a l'església de la postguerra a Tarragona. Del cardenal Vidal i Barraquer al Concili Vaticà II», dins *La postguerra literària a Tarragona*, Tarragona, 2007, p. 77-120.

Després de repassar l'actitud envers la llengua i cultura catalana dels diferents pontificats de l'Arquebisbat de Tarragona entre 1919-1973, l'autor biografia els preveres-escriptors de la diòcesi a l'exili i a l'interior. De la Conca de Barberà hi trobem a l'espluguí Mn. Ramon Muntanyola Llorach (1917-1973), del qual en referencia la seva poesia i la defensa social del català a través de les publicacions periòdiques *La Veu de la Parròquia* i *Ressò* (p. 115-120).

G. P.

Biografies

-Emili Bertran-Joan Torres Domènech, «Mossèn Josep Riba Roura, candidat a fill adoptiu de la vila [de Riudoms], *L'Om*, (Riudoms), 387, (2002), p. 3-12.

En la biografia d'aquest prevere nascut a Pratdip el 1886 i mort a Riudoms el 1965, s'esmenta que el 1930 exercí el seu sacerdoci a Vallespinosa.

G. P.

-Josep M. Grau Pujol, Índex de la revista *El Pont-Alt*, de la Selva del Camp: Números 26-50, *El Pont-Alt* (La Selva del Camp), 124, (2015), p. 15-17.

En aquesta indexació de la publicació selvatana, hi ha dues referències a articles sobre l'espluguí Mn. Ramon Muntanyola, escrits l'any 1986 per Joan Massana Cabré i Armand Puig i Ribas.

R.

Abreviatures dels autors dels resums:

G. P. Josep M. Grau i Pujol
 M. G. Manel Güell Junkert
 A. R. Alexandre Rebollo
 R. R. Ramon Ribera Gassol
 R. Redacció